LACAN OVER HAMLET
IN SÉMINAIRE VI

Lieven Jonckheere

H = STRUCTUUR → EFFECT = IDENTIFICATIEMOGELIJKHEDEN

STUK "HAMLET" ALS STRUCTUUR → L'EFFET "HAMLET"
322-325

"Hamlet" toont de structuur van *le désir*

- analyse kunstwerk zoals "Hamlet" = PA théorique
  geen PA appliquée 327
  - *une oeuvre d'art pose une question théorique …*
    in "Hamlet" vinden alle Freud-concepten (= *organes des appareils mentaux* in alle stadia van zijn theorie oa *rivalité père-fils*) verhouding tot elkaar
    ↔ semantische superpositie concepten (andere naam voor hetzelfde)
    ↔ wederzijdse aanvulling concepten in één geheel (Gestalt)
  - *clinique est toujours une question de PA appliqué*
    (cf. Gide 1958: *La psychanalyse ne s'applique, au sens propre, que comme traitement, et donc à un sujet qui parle et qui entende.)*
- kunstwerk "Hamlet" vertoont *structure suffisamment correcte, rigoureuse*? 286, 327, 345
  - S1-S2 en $\$$
    - S1-S2
      - *canevas* (stramien, schema, schets, basis, uitgangspunt, opzet)
      - *machine/arrangement/composition/trame/articulation/appareil/* 305-307
      - *superposition de plans ordonnés, de dimensions / tissu ou architecture de relevances*
      - *détours*
      - *cartographie de tous les rapports humain possibles* 48
    - $\$$
      organise une place vide 326
  - functioneert als
    - *une illusion* (illusion cf. Dover Wilson, Jones 43)
    - *filet d'oiseleur* 475
    - *plaque tournante*

  cf. graaf is ook zo een canevas=structuur 345)
- wat toont die structuur van "Hamlet"?

- wat toont die structuur van "Hamlet"?
  - *repérage comme tel de la place du désir* XV, 6 december 1967
    présentifie le désir inconscient
    - in relatie tot vader (Oedipus)
    - aux dépens du sujet / à la limite
      wanneer H mortel blijkt te zijn (castratie)
    - met de functie van objet a support du désir (fantasme)?? Ophelia
  - legt *causalité* bloot – in vergelijking met andere variante van die structuur (Oedipus)
    (cf. structualisme à la Lévi-Strauss) 289
    vanuit verschillende versies van een mythe
    - articulaties van les fibres de la structure (tout articulé)
      cf. Oedipus en H = 2 klavieren
      als toets bij ene tegengesteld teken aan toets bij andere heeft, dan moet er ergens anders in elk van die klavieren een *modification corrélative de sens opposé* zijn
    - *mythe serré au plus près de ses possibilités* via een *longue approximation* → mythe finit par entrer dans la subjectivité 295
      créations poétiques engendrent les créations psychologiques (↔ psychologie in poëzie weerspiegeld!)

effet H-structuur: *chacun peut y lire son désir*
XV, 6 december 1967
- cf. identificatie met H vanuit alle mogelijke verlangens
  - identificatiemogelijkheden voor alle neurotici
    - *H n'a pas de névrose, il démontre de la névrose, il est la place du désir* 342, 348
    - *désir névrosé à chaque instant de son incidence*
      tous les traits du désir
      'le désir' plus radical que le désir hystérique ou obsessionnel 343
    - nous sommes intéressés au niveau de l'Ics 323
      iedereen vindt daarin plaats voor désir, kan daarin désir articuleren 323
      iedereen kan daarin *ignorance* situeren (*ignorance située* = *présentification Ics*) 326
      tous le problèmes du rapport du sujet au désir peuvent s'y projeter 327
      fait venir au jour le rapport du sujet parlant à la coupure, à la vérité 475
  - identificatiemogelijkheden voor Angelsaksische Autre=universum 305-306, 345
    voor alle betrokken partijen
    - kritiek: interpretatiestroom (cf. Joyce die dat ook wou opwekken)
    - publiek: elke nieuwe enscenering = evenement (*tension psychologique*)
    - acteur: evenveel H s als er grote interpretatoren van H zijn (cf. altijd te oud!
    sens H voor die 3 partijen: "qu'on me donne mon désir!"
- hoe maakt acteur identificatie mogelijk? 327
  - Lacan
    acteur prête sa présence/corps/membres
    - *l matériel* voor S in Ubw, voor *l'alphabet du discours de l'Ics*
      – en dat verschilt voor iedereen
    - in mate dat dit verzoenbaar is met eigen Ubw/histoire, geeft dat zijn interpretatie een 'pointe'
  - Racamier
    - exhibitionisme?
    - hysterie?

H ALS KARAKTER → DE AUTEUR SHAKESPEARE

H als 'character' 320 ev

- consistentie
  vanuit *underlying meaning*
  - Jones1949: underlying meaning laat toe om heel H te begrijpen
    - we mogen doen alsof H *personnage réel (living person)* is – met voorgeschiedenis
      pretend the character is a living being → it has a life before the action of the play begins → it can be discussed in the psychological terms applicable to a living being 17-19
    - Lacan: *épaisseur=consistentie personnage* H vanuit *auteur Shakespeare*
  - Grillparzer: blijft *impénétrabilité* van uitstel daad
    H is het mysterie van het leven voor
- *inconsistentie, vide*
  T.S. Eliot: *Shakespeare a été aussi inégal à l'articulation du rôle de H que H est inégal à sa tâche,*

De Auteur Shakespeare
psychobiografie? Ubw van Shakespeare?

- Freud
  - dood vader → H
  - Shakespeare = Jacques Pierre (Jones I, 24)
- Ella Sharpe (1948) 299
  gemengde gevoelens ivm bijdrage Sharpe
  - pas valable:dood vader Shakespeare als keerpunt 324
    oscillation cyclothymique in oeuvre Shakespeare, rond H als scharnier
    - *pièces ascendantes*: agressie naar buiten gericht
      - komedies
      - *drames historiques*
    - *pièces descendantes*: agressie slaat terug op held
      tragedie
  - wel valable: *traces* Ubw Shakespeare in lapsussen 323
    cf. fixatie metafoor rond *thèmes féminins ou oraux*?
- Lacan

- Lacan
  - *oeuvre = cartographie de tous les rapports humain possibles …* 480
    … mais avec ce stigmate qui s'appelle le désir en tant que point de touche
    ce qui désigne irrémédiablement son être (de Shakespeare) – par quoi son oeuvre présente une miraculeuse unité de correspondance
  - maar Shakespeare *est disparu sans laisser des traces*
    énigme la plus radicalement à jamais évanouie, dissoute, disparue 480
    cf. afbeeldingen Droeshout
  - *amour/ désir* 418
    cf. Sonnet XX over geliefde jongen die met zijn maîtresse aan de haal gaat
    (cf. Jones cuckold)
    - *position sexuelle invertie*
      je gelijkt in alles op een vrouw …
    - *amour pas inverti*
      … behalve dat *Nature added one thing to my purpose nothing* (thing of nothing = fallus)
      cf. présence-absence (tot grote emotie Lacan) 440

    An eye more bright than theirs, less false in rolling, Gilding the object whereupon it gazeth; A man in hue all hues in his controlling, Which steals men's eyes and women's souls amazeth. And for a woman wert thou first created; Till Nature, as she wrought thee, fell a-doting, And by addition me of thee defeated, By adding one thing to my purpose nothing. But since she prick'd thee out for women's pleasure, Mine be thy love and thy love's use their treasure.

OORZAAK PROBLEEM HAMLET MET DÉSIR
revelatie door geest dode vader van eigen genot en genot moeder

voor revelatie door vader

- **vader en moeder**
  - **vader = dood**
    - geen S oedipale vader NdP??
      - *de lui est attendu la sanction du lieu de l'A, la vérité de la vérité*
      - H verwijst echter nergens naar vader als koning, als *autorité* VIII, 336
    - imaginair geïdealiseerde vader!! 406, 415
      - 2 vormen
        - H idealiseert vader als object
          - *objet digne, éminent, idéalisé, exalté*
          - *'a man' / every god did seem to set his seal to give the world assurance of 'a man'*

          voix manque à H, H s'étouffe, s'étrangle wanneer hij over vader spreekt
          cf. hoofse overschatting vrouw door man – hier overschatting vader door zoon)
        - H idealiseert zijn vaders idealisering van moeder als object
          - Problematische hoofse liefde van vader tov moeder
            - hoofse liefde vader tov moeder
              VIII, 336: overschatting *objet féminin*
              X, 386: surévalutation (Überschätzung) révérence (style amour courtois) moeder
            - *trop exalté* – en dus *douteux*
              culturele hoofse liefde zich tot iets anders dan de Dame
              buiten dat kader wijst hoofse liefde op *carence*, vormt ze alibi tov *les chemins difficiles qu'implique l'accès à un véridique amour*, getuigt dat van een hybris
              (cf. geen *père-version* Sém XXII?)
          - enkel idee dat H over zijn vader heeft (vader zelf niet? Moeder zeker niet!)
      - evolutie?
        - Houding H voorafgaand aan revelatie door vader
        - vader spreekt zo tijdens revelatie over zichzelf
        - H spreekt nog meer in die zin na revelatie zonde van vader
  - **moeder = onvermogen tot rouw**

- **moeder = onvermogen tot rouw**
  - H nog geen idee dat moeder vader bedroog …
    … en misschien mee verantwoordelijk is voor zijn dood
  - H verwijt moeder enkel 2de huwelijk
    - met broer vader Claudius
      - *'incestuous ??* volgens toenmalig kerkelijk recht!
      - met minderwaardige variant op vader (cf. idealisering vader)
      - achtergrond: Claudius is usurpator van kroon ipv H (niet vermeld)
        zogezegd om het land te redden (H was er niet klaar voor?? Soort prins Filip??)
    - maar vooral: te snel = te driftig
      - onvermogen tot rouw, genotzucht → doet herinnering (geïdealiseerde) vader oneer aan
        drift niet toelaat om te rouwen
        - X, 386: *absence deuil / evasion animale*
          356: *A réel, moins désir que gloutonnerie, voire engloutissement abyssale, féroce et triste*
        - *frailty thy name is woman*
          a beast that wants discourse of reason would have mourned longer
          thrift, thrift! The funeral bak'd meats did coldly furnish forth the marriage tables
          o most wicked speed to post with such dexterity to incestuous sheets
        cf. latere scène in slaapkamer moeder

- **reactie H op dood vader en oversnelle huwelijk moeder:**
  - <u>H laat zich kroon afpakken door Claudius</u>
    in snelheid gepakt door Claudius
    Claudius is usurpator van kroon waarop H recht heft
  - <u>zelfmoordgedachten</u>
    - *selfslaughter*
      that this too solid=vast/*sullied*=onrein *flesh would melt*
      H voelt zich bevuild door drift moeder – van hetzelfde onreine vlees als zijn moeder
    - maar mag niet van kerk …

revelatie en opdracht via *ghost* vader

H weet … via vader: *voile levée – communauté de décillement* (eyeopener) tussen *père mort et fils* 295
H en vader beginnen te weten VIII, 335

- **<u>inhoud revelatie en opdracht</u>**
  - **revelatie**
    - "Ik ben vermoord door broer Claudius
      - goot gif in mijn oor
      - dus niet door gifslang gebeten (politiek verhaaltje Claudius)
    - …om mijn vrouw af te pakken
  - **opdracht – drieledig**
    1. wreek mij – door Claudius te doden (niet expliciet!)
    2. stopt *luxure* moeder – maar zonder haar aan te raken!!
    3. *remember me!!*

    opdracht dus reeds ingewikkeld op zich:
    - wreek mij (heidens) ↔ *remember me* (katholiek)
    - *luxure* moeder stoppen – zonder haar aan te raken

- **complicatie opdracht vanuit 2 bekentenissen door *ghost* vader:**
  - **zonde=genot vader – op het moment van zijn dood!!**
    weten vader over zijn dood (omstandigheden)
    - "ik ben zondig gestorven" …
      - passages
        - *cut of in the blossoms of my sin*
          no reckoning made, but sent to my account with all of my imperfections on my head
        - *he took my father grossly, full of bread; with all his crimes broad blown, as flush as May*
          = doodde vader in *gross sinfulness*
        - *the foul crimes done in my days of nature*
      - *ghost porte le poids des péchés du père* XI, 35
    - maar welke zonde? af te leiden vanuit de plaats van waar *ghost* vader terugkeert …

- maar welke zonde? af te leiden vanuit de plaats van waar *ghost* vader terugkeert … verlammende twijfel Hamlet daar rond
  - *ghost* komt uit Vagevuur → dagelijkse zonden …
    - klassieke katholieke visie op *ghost*: komt uit Vagevuur
      - verwant mag voor bepaalde tijd uit vagevuur terugkeren – met vraag
        - die vraag moet vervuld worden opdat ziel rust zou vinden
        - dat kan nooit een vraag om wraak zijn, enkel oproep tot vergiffenis, goedmaken,
      - overtuiging van Hamlet Sr.
        doom'd for a certain term to walk the night, and for the day confin'd to waste/fast in fires, till the foul crimes done in my days of nature are burnt and purg'd away
      - cf. juist overleden vader Shakespeare, die katholiek was
    - vader is dus gewoon zondig (dagelijkse zonde)
      - *imperfections* …
      - … doch laatste sacramenten niet ontvangen
        unhous'led, disappointed, unanel'd = zonder biecht, ontheffing, sacrament
  - *ghost* komt uit Hel → een of andere doodzonde!!
    - nieuwe protestantse visie op *ghost*: komt uit Hel
      - vagevuur = katholiek theater om mensen klein te houden en geld af te troggelen
        ghost moet dus duivel vanuit de hel zijn
        - neemt vorm van verwant aan
        - met kwade bedoelingen
      - zou in principe positie Hamlet Jr. moeten zijn (student Luthers unif Wittemberg)
      - duidelijk overtuiging Lacan
        - onveranderlijkheid vader 314, 351
          père reste figé 'dans la fleur de ses péchés', identique à la somme de ses crimes
        - père damné
          cf. VIII, 330 ev: evolutie vader in tragedie
          - Oedipus = antieke tragedie
            vader én zoon weten van niets
          - Hamlet = moderne tragedie
            vader én zoon beginnen te weten
            - *père damné* –vanuit de hel (fantasme de *damnation éternelle*)
            - geen *réconciliation* – offer zoon biedt geen verlossing
          - Hegel vs Kierkegaard
          - Sygne de Coûfontaine (Claudel) = 'postmoderne'/ contemporaine tragedie
            sedert Freud
            - *père humilié* = *décomposition caricaturale du père*
            - moeder op voorgrond (goede moeder – die kwaadaardig blijkt)
            - 3 generaties nodig voor *désir achevé*, voor *composition du désir*
              cf. scansies in H waardoor hij al bij leven zijn *désir* terugkrijgt – en sterft!!
    - welke hoofdzonde/ doodzonde vader?

- welke hoofdzonde/ doodzonde vader?
  - 7 hoofdzonden
    - *superbia* = hoogmoed/hovaardigheid/ijdelheid
    - *avaritia* = hebzucht/gierigheid
    - *luxuria* = onkuisheid/wellust
    - *invidia* = nijd/jaloezie/afgunst
    - *gula* =onmatigheid/gulzigheid/vraatzucht
    - *ira* = woede/toorn/wraak/gramschap)
    - *acedia* = gemakzucht/traagheid/luiheid/vadsigheid
  - gulzigheid=*gluttony* (teveel eten & drinken)??
    - staat in de tekst
      he took my father grossly, full of bread = gedood in staat van *gross sinfulness*
      cf. Ezekiel 16, 49: zonde van *fullness of bread*
    - af te leiden uit de straf
      waste/fast in fires = smachten/vasten in het vuur
      straf volgens de zonde: in oven gebakken als een brood / moeten vasten
      cf. Dante Vagevuur XXIII (zou Hel moeten zijn!!)
    - cf. degout H tov elke vorm van *grossness*:
      drinking (cf. tirade H tegen drinken dat Denen verzwakt), *sleeping and sexual intercourse* – die hij reduceert tot *appetite and excretion* (Greenblatt 243)
  - onkuisheid (ontrouw)??
    - Suggestie bij Lacan
      VIII, 335: dubbel mysterie
      - … gif in oor vader gegoten door Claudius
        - 477: wijst op fantasma, maar welk.
        - VIII, 335: *mystère de volupté derrière la parole* die in oor gegoten wordt
          cf. gif in oor gieten = seksueel (cf. conceptie via oor Sém X en Jones)
      - terwijl vader in *orchard* lag te slapen …
        - *que signifie cet 'orchard'*
          où la mort l'a surpris dans la fleur de ses péchés?
        - PKiernan: *orchard* = vrouw/vagina!!
          cf. HClaus
          Mijn vrouw, mijn heidens altaar,
          (…) Mijn zenuwziek, onkuis en teder teken,
          Ik schrijf je adem en je lichaam neer
          Op gelijnd muziekpapier.
          (…)
          Terwijl je als een boomgaard in juli zwelt en bloeit
    - cf. H wil Claudius treffen in *blossom of his sin* = terwijl hij moeder neukt? slaat niet toe, want vreest moeder te zullen raken wanneer hij Claudius raakt
  - Lacan: *crime d'exister* niet door vader betaald 294
    vergelijkbaar met doodzonde van *superbia*?
    cf. *hybris* hoofse liefde vader (ontbreken père-version

- **genot=zonde moeder … al bij leven vader??**
  "moeder heeft mij meer dan waarschijnlijk al bij leven bedrogen …
  … en is misschien ook wel medeplichtig aan moord op mij" 288
  grens weten vader = weet niet wat zijn dood te maken heeft met ontrouw=genot moeder
  - moeder bedroog vader al bij leven?
    - *ghost* vader onduidelijk over *falling-off* van moeder
      - *most seeming-virtuous woman*
      - *lust, though to a radiant angel link'd, will sate itself in a celestial bed and prey on garbage.*
      - Claudius verleidde haar met the *witchcraft of his wit*
    - vader onzeker daarover – H later alsmaar zekerder
  - moeder medeplichtig aan moord?
    - vader zegt zeker niet dat moeder Claudius heeft opgemaakt om hem te vermoorden
    - … maar H beschuldigt moeder achteraf herhaaldelijk van moord op vader
      to kill a king and marry his brother

  VIII, 329: *désir criminel de la mère est à l'origine de tout*
  (Antigone op dit punt radicaler dan Hamlet)

reactie Hamlet op revelatie en opdracht door *ghost* vader

- **basisproblemen**
  - H twijfelt niet aan *ghost* op zich – H is dus geen scepticus
    H twijfelt wel aan natuur *ghost*: vader uit vagevuur? duivel uit hel?
    H twijfelt dus of het wel om de *ghost* van zijn vader gaat, en of hij die dus kan vertrouwen
    → *play in the play* om te checken
    - of Claudius het gedaan heeft
    - of *ghost* de waarheid gesproken heeft (en dus zijn vader uit vagevuur was)

    Lacan gaat hier niet op in …
  - H = enige die niet wist over genot vader en genot moeder? wist iedereen al behalve H?
    cf. Horatio: geen *ghost* nodig om ons dat te vertellen
    (over moord door Claudius, maar ook over diens relatie met moeder?)
    revelatie door geest is dus enkel voor H groot 'nieuws'??

- **reactie H op revelatie**
  - **reactie H op afzonderlijke elementen van de revelatie**
    - moord door Claudius
      "dat had ik kunnen weten"
      cf. *o my prophetic soul*
    - vader zonde=genot op het moment van zijn dood
      - H zegt daar niets op – *stupeur*??
      - NdP geraakt
        - geen *NdP* = *loi du père* = S vader??
          - NdP *soutient ou fait subsister le désir* via *les interdits de la loi* XI, 35
          - H doet nooit appel op vader als Koning, als autoriteit VIII, 336
        - 406 *père ne peut garantir la loi, car lui aussi a à subir la barre → ce qui fait de lui, pour autant qu'il est un père réel, un père châtré*
          XI, 35: vader wordt *que celui qui subit la loi*
    - moeder ontrouw=genot … al tijdens leven vader
      - geen *stupeur*, maar hevige 'emotionele' reactie: *o most pernicious woman!!*
      - ideale vader geraakt
        - niet het beeld van de moeder dat instort, maar dat van de vader
          vader zo dom geweest om moeder zo hoofs te idealiseren
          - *irrémédiable, absolue, insondable trahison de l'amour le plus pur*
            overdreven hoofse liefde vader)
            bonne foi, fidélité (vanwege vader) *posée comme révocable, comme révoqué* 476
            absolue fausseté de la beauté, de la vérité, de l'essentiel
            vérité sans espoir 353
          - X, 386: *effondrement idéal*
            nl vader die moeder idealiseerde (hoofse liefde)
        - H wist al dat moeder niet om vader maalde – echter nog geen effect van effondrement idéale vader
          nu weet H echter dat ook de vader weet dat moeder niet om hem maalde – wel effect van effondrement ideale vader

  - **Lacans interpretatie van revelatie door *ghost* vader (van genot vader en genot moeder)**

- **Lacans interpretatie van revelatie door *ghost* vader (van genot vader en genot moeder)**
  - 1ste interpretatie Lacan voor Sém VI (1959)
    in de lijn van de klassieke oudtestamentische interpretatie
    kinderen erven zonden van hun ouders (vader + moeder)
    - Exodus 20:5
      the sins of the fathers (afgoden aanbidden) *are to be laid upon the children* tot in 3de of 4de generatie dwz kinderen zullen daarvoor moeten boeten
      cf. vaders aten onrijpe druiven en tanden kinderen zijn er sleeuw van geworden
    - veralgemening: kinderen erven zonden van beide ouders
      - Shakespeare
        "Merchant of Venice": tov dochter jood Shylock
        - *sins of the father are to be laid on you* – je bent *damned*
        - je kan alleen maar hopen dat je niet dochter van je vader-jood bent
          bastard hope, want dan worden *the sins of my mother visited on me* (ontrouw moeder)
        - dus ben je *damned both by father and mother,*
          thus when I shun Scylla, your father, I fall in to Charybdis, your mother
          eigenlijk wat bij Hamlet gebeurt!!
      - Lacan
        - II, 112: *sujet est intégré*, als *chaînon*, in discours van A = Ubw
          bv discours van A = *discours de mon père, en tant que mon père a fait des fautes que je suis absolument condamné à reproduire / il faut que je reprenne le discours qu'il m'a légué* en dat moet ik in *zijn forme aberrante transmettre à qqn d'autre*, die dus ook zal *achopper*
          forme circulaire d'une parole à la limite du sens et du non-sens = superego
        - E 433 en 448: zonden ouders
          - vader heeft onrijpe druiven gegeten
            père donne trop tôt l'authentification du néant de l'existence
            cf. Rattenman: *c'est des forfaitures et des vains serments, des manques de parole et des mots en l'air dont la constellation a présidé à la mise au monde d'un homme, qu'est pétri l'invité de pierre qui vient troubler, dans les symptômes, le banquet de ses désirs*
          - moeder verplettert kinderen als druiven in een wijnpers (druiven der gramschap)
            mots de fausse espérance dont la mère leurre l'enfant en le nourrissant au lait de son vrai désespoir
  - 2de interpretatie Lacan in Sém VI (1959)
    er is geen A de l'A – er is geen S voor het subject
    - *S de A barré = il n'y a pas d'A de l'A* 353, 406
      geen S voor sujet in A
      S fait défaut en A, comme lieu de la parole, de l'ensemble des S
      pas de S dans l'A qui peut répondre de ce que je suis
      pas de vérité dans l'A – enkel *une vérité fermé, pliable en tous les sens, une vérité sans vérité*
    - ook fallus is die S niet:
      phallus ne vient pas garantir la signification du discours de l'A
      (part de) vie sacrifiée' n'est pas rendue par l'A
      verwijzing naar Ophelia??

- **<u>reactie H op opdracht</u>**
  - eerst **haast**
    - **haast om te weten** wat er gebeurd is, als geest vader zegt dat H hem moet wreken
      haste me to know it (désir de savoir)
    - **aanvaardt opdracht** meteen als wettelijk
      meurtre juste, loi = meurtre
  - maar uiteindelijk **remming**
    waardoor? cf. infra

GEVOLGEN VOOR DÉSIR VAN HAMLET

qqchose ne va pas dans le désir inconscient 291
désir impur 332 / désir toujours retombant 317 / désir als obstacle 347
perdu la voie de son désir 364
carence du désir X, 386
H ne peut pas vouloir 329

TV 65 *ne demande "que faire?" que celui dont le désir s'éteint*

- *que dois-je faire?*
- Kant: *Handle so dass die Maxime deines Willens jederzeit zugleich als Prinzip einer allgemeinen Gesetzgebung gelten könne*
  kan H dus niet meer!?

H fou?

- voor revelatie
  niets over gezegd?? student – reeds veel *puns*

- na revelatie
  - *héros antiques*
    = héros fous
    ≠ héros qui font le fou
    wel in scandinaafse H-sages (Jones 144: hysterie van *simulated foolishness* = kinderlijkheid overdrijven opdat volwassenen geen rekening met je zouden houden, en je ze kan afluisteren)
  - *héros moderne*
    moet doen alsof hij gek is – want hij weet 376
    - politiek
      celui qui sait = position dangereuse → son cheminement doit être 'd'être fou avec les autres' 377
      Pascal (Pensées 414): *hommes sont si nécessairement fous que ce serait être fou par un autre tour de folie de n'être pas fou.*
    - techniek
      faiseur de mots (perpétuelle équivoque, quasi maniaque)
      faire un instant briller une sorte d'éclair de sens 393
  - héros postmoderne
    Kafka

remming act tov mannen

- **remming tov Claudius (vader substituut)**
  - voor revelatie
    - wil zich niet door Claudius als 'zoon' laten aanspreken
    - omwille van usurpatie kroon door Claudius??
  - na revelatie
    geen twijfel maar remming cf. Jones 22
    - geen twijfel
      - geen twijfel aan de wettelijkheid van de opdracht
        geen *scrupules de conscience*
        maar *meurtre juste – meurtre=loi*
      - geen twijfel aan het subjectief belang van de opdracht
        besef dat zijn positie als subject, zijn *engagement dans l'être (to be or not to be)* daarvan afhangen
      - geen twijfel dat hij Claudius moet treffen
        als *phallus (réel?) = manifestation énigmatique du S de la puissance* 416 = *thing*
        cf. raadsel over lijk Polonius: *the body is with the king=phallus, but the king=phallus is not with the body – the king=phallus is a thing of nothing* 418
        thing = phallus réel cf. Sonnet over geliefde jongen: je gelijkt in alles op een vrouw, behalve dat *Nature added one thing to my purpose nothing*
    - wel remming

- wel remming
  musarde (lanterfanten, leeglopen, tijd verbeuzelen) & *procrastinate* 347
  - oorzaken
    - nergens vanuit Freuds oedipale redenering??
    - roep om wraak kan enkel vanuit hel komen
      ↔ finale katholieke opracht 'remember me' (en eventueel "vergeef hem")
    - vanuit 2 basisproblemen?
      - H twijfelt of geest wel geest van zijn vader is, of hij geest kan vertrouwen
      - H als enige die niet wist over genot vader en genot moeder?
    - vanuit opdracht om *luxure* moeder te stoppen zonder haar aan te raken?
      geen reactie H daarop
    - R zonde vader
      H empoisonnée par l'oreille … par la parole de son père 478
      H reste enfermé dans cette parole, H reste sous le coup de cette révélation 477
      stupeur (in shock) 467
      - kan niet zeggen wat geest gezegd heeft (tov Horatio)
      - tautologisch brabbelen: *there's never a villain but (Claudius) … he's an arrant knave*

      toch vooral revelatie *sin father* = *coupable d'être, crime d'exister*
      H kan *dette* vader niet in diens plaats afbetalen, maar ook niet open laten
    - I obsessionele verhouding tov Claudius
      - *suspendu à l'heure de l'autre – fait tout à l'heure de l'autre* 374
        - neurose: *toujours à l'heure d'avant ou d'après l'heure de vérité* 373
          cf. Freud: ontmoeting seks in hysterie en dwangneurose – altijd te vroeg of te laat
          cf. Lacan: *l'heure de l'A = A de l'A*
        - H : *rendez-vous toujours trop tôt, il le retarde* 383
          - cf. Claudius verrassen 314
            - *dans l'excès de ses plaisirs par rapport à la reine*
              (zoals vader verrast werd in zijn *sin*!)
            - niet terwijl hij aan het bidden is (want dan sterft hij misschien net op een moment van spijt) = plots terugkeer geloof in leven na dood (H twijfelt daar voortdurend aan – cf. *to be or not to be*: is dood het echte einde of blijft men leven, *douleur d'exister* VIII, 294)
          - cf. toernooi van Claudius 375

          ↔ *pas d'heure de l'A, il n'y a que sa propre heure, l'heure de sa perte* 384
      - *lien/attachement narcissique* met Claudius 416
        - H zou zichzelf treffen, zou daarvan zelf het slachtoffer zijn
        - *H sait que ce qu'il a à frapper, c'est autre chose que ce qui est là*
          (cf. Hitler niet vermoord)
  - hysterische én dwangneurotische remming

- hysterische én dwangneurotische remming
  - obsessioneel
    - *se supporter d'un désir impossible* 343
    - *désir de maintenir l'heure de la rencontre désirée à distance* = *Erwartung* 34

    niet bij Freud – enkel Lacan: relatie tot A
  - hysterie
    - *H se crée un désir insatisfait* 343
    - *d à l'insu du sujet – qui est donc forcé de construire son d, d'en retrouver la place*

    cf. Freud = Oedipus

- **remming tov Laërtes (moi idéal)**
  - voor revelatie
    moi-idéal, semblable remodelé, double plus beau que lui-même 391, 394
  - na revelatie
    Lacan niets over gezegd? idem?

ontremming (précipitation) spreken tov vrouwen (obsceniteit)

- **Ophelia = objet d'amour**
  baromètre voor positie H tov *désir* 291 / *interroge le secret du désir* 360
  cf. *changement position sexuelle* 291
  - 1ste tijd: voor dood vader – blijft ook zo na dood vader
    politiek niet correcte verliefdheid H op Ophelia
    cf. waarschuwingen Polonius en Laërtes
    - *objet d'exaltation*
    - *réglage imaginaire* = = fantasme $ ◇a 358, 367
      - a = *autre imaginaire* 372
      - *a* = phallus
        - *O = bourgeon près d'éclore*
        - *O = fille-garçon*
        - *O = phallus* (cf. etymologie – cf. *girl=phallus*)
          porteuse de cette turgescence vitale, symbole signifiant de la vie que le sujet extériorise

      → H komt zo tot een vorm van désir?
      piège: H vertelt O alles (gebruiken O om H uit te horen)!
  - 2de tijd: na revelatie door *ghost* vader zoekt H O in haar kamer op
    - sujet: helemaal in de war cf. kledij
      désorganisation subjective / dépersonnalisation
    - objet komt afscheid nemen van haar: beeld in zich opnemen en ahw meenemen
      Ophelia dissoute en tant qu'objet d'amour

    omwille van ontmoeting met geest vader en revelatie ontrouw moeder?
    omdat Ophelia hem niet meer wou zien (verbod vader)?
  - 3de tijd: H weet ivm Ophelia

- 3de tijd: H weet ivm Ophelia
  - H weet
    - dat Ophelia hem op bevel van haar vader heeft afgewezen
    - dat vader Ophelia als lokmiddel wil gebruiken
      cf. waanzinnige heeft geen erotische gevoelens → Polonius: *I'll loose my daughter to him* (gelijk een koe), om te zien of hij echt gek is
  - fantasma valt uiteen 379
    - *fantasme vacille, déséquilibre* → valt uiteen in *composantes, communique avec i(a)*
    - *transformation limites sujet et objet*
  - effect: *affolement désir* 367
    - kant subject
      - H stelt zich vraag *to be or not to be* 509
        - zijn = fallus zijn voor A → riskeren fallus niet te hebben
        - niet zijn = niet zijn voor A → maar wel basis van eigen désir
      - gevoel van *Unheimliche* 380
    - kant object
      - *fantasme verse vers l'objet, côté pervers*
        objet au niveau du fantasme atteint, menacé par l'insecte rongeur
        distance par rapport à l'objet
        identification difficile / vacillation / estrangement en présence de l'objet
      - defallicisering O door H
        - O verworpen als fallus
          O = S de la vie, le phallus que H extériorise et rejette 380
          → *agression dévalorisante / humiliation / sarcasmes* ivm kadaver
        - moeder verschijnt in Ophelia
          O *rejeté* als objet omwille van *confusion/mixtion objets* 341
          - O = *support d'une vie condamnée* – cf. *breeder of sinners* 380
            cf. sin of father
            O = symbole du rejet du désir (de la mère??) de H 396
          - *O se laisse entraîner à tous les actes qui peu à peu font d'elle une mère* 291
            genot dat tot moederschap kan leiden 358

          → fantasme dat naar pervers kant gekanteld is 380
          obsceniteit tov O 396 – bv *lady shall I lie in your lap* 381
  - O herfalliciseert zichzelf in rouw om vader
    dirkt zich op voor zelfmoord met vermenigvuldiging fallussen
    cf. *fantastic garlands* van oa *long purples* 381
    - *orchis mascula* (mannetjesorchis – cf. schilderij Millais)
      herders noemen dat *testiculum canus* – omwille van dubbele wortelbol
      = levende fallus
    - *orchis latifolia* (mei-orchis)
      maagden noemen dat *dead men's fingers* – omwille van handvormige wortel = dode fallus

    dit soort 'gefalliciseerde' rouw zal voor H belangrijk zijn bij re-integratie van zijn eigen désir
    identificeert zich met deze mislukte rouw

- **moeder = désir**
  - voor de revelatie
    - voor dood vader ??? A de l'A (A van de vader: zij houdt van mijn vader, zij vereert hem)
    - na dood vader, maar voor de revelatie – tussentijd
      - H nog geen idee dat moeder vader bedroog …
        … en misschien medeplichtig is aan zijn dood
      - H verwijt moeder enkel haar onvermogen om te rouwen, haar genot
        cf. *frailty thy name is woman*
        cf. *a beast that wants discourse of reason would have mourned longer*
        cf. *Thrift, thrift, Horatio! The funeral bak'd meats Did coldly furnish forth the marriage tables*
        cf. *o most wicked speed to post with such dexterity to incestuous sheets*

      zelfmoordgedachten daardoor …
  - na de revelatie

- na de revelatie
  S de A barré – il n'y a pas d'A de l'A
  slaat eerder op sin van de vader dan op ontrouw van de moeder
  - context
    - na revelatie vader:
    - na play scene

    in een soort ontremming, *précipitation*
    draait zich op om Claudius te doden (maar doet dat niet, hij is aan het bidden – moet zijn terwijl hij moeder aan het neuken is)
  - ontmoeting met moeder 332
    - verwijten: *I'll speak daggers to you*
      gênante dialoog = *paroxysme de la pièce*
      - H verwijt moeder *Trieb*/genot – die haar blind maakt voor I onderscheid 339, 365, 415
        - vader = *objet digne, éminent, idéalisé, exalté*
          every god did seem to set his seal to give the world assurance of 'a man' 415
          la voix manque à H, H s'étouffe, s'étrangle als hij over vader spreekt
        - Claudius = *objet indigne, déprécié, méprisable*
          a king of shreds and patches (draad en lappen)
          dénégation? want Claudius is *phallus réel* 416

        discours qui va au-delà de la mère=A
        pour essayer de rejoindre le niveau du code, de la loi ($ ◊D) 339
      - verwijt moeder dat ze vader al bij leven bedrogen heeft
    - tussenkomsten 'vaders'
      dreiging van *débordement agressif* tov moeder
      - Polonius → meteen doodgestoken
      - geest vader
        - *step between your mother and her fighting soul …*
        - … maar hou wel een beetje je gemak tov haar
    - *retombée, chute de son désir*
      consentement au désir de la mère als iets dat niet *soulevé, dominé, levé* worden
      - H verpletterd door *désir de la Mère=A*
        s(A) = antwoord: 339
        - moeder is *vraie génitale …*
          con béant / *voracité instinctuelle*: *objet génital est l'objet d'une jouissance qui est satisfaction directe d'un besoin* 365
        - … die geen *deuil* kent
      - H geen eigen *désir*
        - *désir de l'homme* = *désir de l'A* – hier in de zin van *annulation du sujet* 339
        - geen intermediair $ ◊a (Ophelia waarmee H fantasmatische verhouding heeft) elk object is identiek?

RECTIFICATION DÉSIR HAMLET
hoe krijgt Hamlet *désir* terug?

1ste tijd
play in the play

tov Claudius en Moeder

the play is the thing = mouse-trap
wherein I'll catch the conscience of the king

theorie over *scène sur la scène*

- Rank
  oerscène – kijken naar ouderlijke coïtus (niet onjuist)
- Lacan X, 45ev
  3 tijden
  - *monde*
  - *S fait monter le monde sur la scène = histoire als mise en scène*
    → Descartes: sur la scène du monde je m'avance masqué
    - niet alles op scène
    - …. altijd *résidus, qui venaient de la scène* – en die leiden tot *empilement*
  - die resten worden getoond in de *scène sur la scène* (acting out??)

doel

- H als *artifex*=ambachtsman (hier acteur, regisseur) 478
- *susciter la vérité* via *structure de fiction* 313
  2 *emotions* naar boven halen (cf. Aristoteles?)
  - *emotions* koning: *catch the conscience of the king*
  - *emotions* H: wanhoop over onvermogen tot rouwen om vader (net zoals moeder), terwijl acteurs zo kunnen wenen over een personage waarmee ze niets te maken hebben

2 tijden

cf. trauma in 2 tijden!!

- pantomime vooraf 479
  (cf. trailer)
  - toont Claudius als moordenaar van zijn vader
    iedereen ziet dat Claudius koning vermoordde
  - nog geen effect:
    - Claudius neemt dat nog niet op zich
    - wel al schuldgevoel (*my offence smells to heaven*)
- toneel zelf
  - toont zichzelf als moordenaar van Claudius
    (moordenaar tov vermoorde in positie van H tov Claudius nl neef)
    X, 46: imaginaire identificatie H
    via *image spéculaire H assume le crime qu'il s'agit de venger* nl vader doden en moeder bezitten
  - kondigt zijdelings aan dat moordenaar nu met Koningin kan gaan trouwen
  - paniek Claudius 478
  - Hamlet
    - *ivresse / fou de joie d'avoir réussi son pire effet* – X, 46: agitation maniaque
    - eerste orientation H par rapport à lui-même – *reconquiert peu à peu l'usage de ses membres*
    - eigen rol nog niet gevonden → neemt 1ste rol aan die hij tegenkomt

2de tijd
identificaties met mislukte rouw van Ophelia en Laërtes

identificatie met de mislukte rouw van Ophelia over haar door H vermoorde vader

rouw Ophelia om haar door H vermoorde vader Polonius X, 47
- *âme furieuse* Ophelia – omdat de rouwrites voor haar vader niet volledig zijn uitgevoerd
- identificatie H met die *fureur* Ophelia = *entrée dans H de la fureur de l'âme féminine*

identificatie met de mislukte rouw Laërtes om zijn gezelfmoorde zus Ophelia

- H s onvermogen om te rouwen over zelfmoord Ophelia
  - rouw = introjectie *objet perdu*340
    dat wel *constitué* als object moet zijn
  - O niet constitué als objet – maar *rejeté* als objet 341
    omwille van *confusion/mixtion objets*
    cf. moeder ziet geen verschil tussen waardevol of waardeloos object)

  cf. heel stuk door geblokkeerde rouw (H tov vader, moeder tov man, Ophelia tov vader, etc)
- plotse rouw H om zelfmoord Ophelia als hij op haar begrafenis rouw van haar broer ziet
  - rapport imaginaire Hamlet=m met Laërtes=i(a)=spiegelbeeld
    - Laërtes = *moi-idéal, semblable remodelé, double plus beau que lui-même* 391, 394
      Laërtes=i(a) geeft voorbeeld tov O:
      - *deuil débordant ostentation/parade de la douleur*
        springt in graf, en wil met zus begraven worden (identificatie Laërtes met O)
        the bravery of his grief – bravery = pracht&praal van al zijn tranen)
        toch ook mislukte rouw, door ontbreken riten??
      - *rapport passionnel avec un objet, $ dans un certain rapport avec a*
        showt fantasma??
    - H kan niet verdragen dat Laërtes=i(a) blijk geeft van rapport met objet cf al jaloezie tov acteurs die tranen met tuinen wenen over verlies persoon waar ze niets mee te maken hebben – maar toen geen identificatie mogelijk
  - *identification soudaine* H met Laërtes=i(a)
    X, 386: *entre en concurrence met die vrai deuil* (die hij van buitenaf ziet)
    springt ook in graf en begint te rouwen terwijl hij vecht met Laërtes (*se colleter*)
    we kunnen nooit te weten komen wat daar juist gebeurd is VIII, 312
    cf. grafkamer Antigone – cf. plaats waar Oedipus in het niets oplost
    - reintegratie *a, objet reconquis, rétablissement de son rapport de sujet $* tot O als a *381*
      objet reprend toute sa valeur comme objet du désir, comme objet absolu
    - *objet devient objet impossible, ne correspond plus à rien, provoque un trou dans le réel* 396-397
  - *deuil assumé* = kan H rouwen??? 382
    - rouwarbeid / *rites funéraires* = mobiliseren hele systeem van S om gat in R te vullen
    - indien dat niet gebeurt keren doden terug als spoken
      maar ook als dat wel gebeurt, want gat is niet helemaal meer via de S af te dekken) 398-399
- *H retrouve son désir dans sa totalité, resaisit son* désir 319 342

- *H retrouve son désir dans sa totalité, resaisit son* désir 319 342
  - H roept uit: “This is I, H the Dane!” (= zoon van vader, koningszoon, troonpretendent) men moet hen eruit trekken (cf. beeld van *trou* waaruit dingen ontsnappen)
  - H neemt daarna uitdaging Claudius aan om tegen Laërtes te duelleren, als champion de Claudius

3de tijd
duel met Laërtes

tov Claudius en Moeder
rectification désir in extremis 295

- verhouding tot Laërtes: I identificatie
  - Laërtes
    - *moi-idéal, semblable remodelé, double plus beau que lui-même* 391, 394
      paroxysme imaginaire absorption – die formeel als spiegelrelatie gearticuleerd wordt
      → *on combat celui qu'on admire le plus*
    - *objet du désir* waarin présence van *phallus* immanent is
      - H *n'y est pas avec son phallus* 391 = manque de H (als sujet)
      - H moet phallus van Laërtes krijgen
        scherpe&vergiftigde *foil* (floret) krijgt hij tijdens lijf-aan-lijf-schermutseling toevallig in handen
  - in een wereld waarin alleen nog inconsistente schaduwen rondwaren kan H *pour un instant soutenir la gageure humaine d'être lui aussi un homme*
- verhouding tot Claudius: *disponibilité fondamentale (readiness is everything)* 389
  - tenant/champion de Claudius – ennemi/moordenaar van zijn vader
  - inzet:
    - ofwel Claudius' vanitas-objecten (collectie-objecten) – die H niets zeggen
    - ofwel sterven

    → dus *lutte de pur prestige*
- getrukeerd duel: fallus verschijnt in zijn fonction formelle 394
  - binnen I relatie met Laërtes identificeert H zich met *signifiant fatal/mortel* nl de fallus
    cf. *I'll be your foil, Laërtes* 392
    - foil = contrasterende achtergrond (waardoor iets beter tot uiting komt)
      ook écrin voor Lacan: juwelenkistje, cassette
    - foil = floret, fleuret = schermdegen met vierkante kling en dopje op de punt
      hier echter geen dopje + scherpe punt in gif gedoopt
  - pas nadat hijzelf dodelijk gewond is
    - eerst H getroffen door de niet afgestompte én vergiftigde *foil* (=phallus) van Laërtes
    - daarna krijgt H tijdens lijf-aan-lijf-schermutseling 'toevallig' *foil* Laërtes' degen te pakken
- voorwaarden om désir *in extremis* op te nemen:
  - *sacrifice complet de son attachement narcisissique* (aan Claudius) 416-417
    - Claudius is phallus réel (heeft moeder)
    - H kan phallus réel Claudius maar treffen au moment où il aura fait le sacrifice complet de son attachement narcisissique (aan Claudius)
  - Iedereen ten dode opgeschreven: Laërtes, moeder – en H zelf 295
    X, 48: *identificatie met objet du désir nl a – c'est comme objet du d que H a été négligé et qu'il est réintégré sur la scène par la voie de l'identification*
    reconnaissance rétroactive de l'objet qui était là
  - *lent accouchement de la castration nécessaire* 296
- *abolition sujet* in *désir,* in *nom*
  - *tragédie finit avec le nom du héros, et avec la totale identification du héros* 488
    H est H, il est tel nom (et même parce que son père était déjà H (H sr.)
  - *H est définitivement aboli dans son désir*
    (↔ *comédie = attrape-désir*

- *désir apparaît où on ne l'attendait pas – désir file intact*
- *et le sujet peut toujours recommencer*)

REFERENTIES NAAR ANDERE PA OVER H

Freud
- dood vader → H
- slechts referentie in TD – geparafraseerd 282

Sharpe (1948) 299
- dood vader Shakespeare als keerpunt 324
  oscillation cyclothymique in oeuvre Shakespeare, rond H als scharnier
  - pièces ascendantes: agressie naar buiten gericht
    - komedies
    - drames historiques
  - pièces descendantes: agressie slaat terug op held
    tragedies

  pas valable
- *traces* Ubw Shakespeare in lapsussen 323
  cf. fixatie metafoor rond *thèmes féminins ou oraux*
  wel valable?

Jones
- eerst tekst 1910
- dan boek 1949

zeer veel uit gehaald!

Rank
Play in the play = kijken naar ouderlijke coïtus (niet onjuist!)